

fremkomme saadanne Forhold, at Menigheden utvivlsomt maa erkjendes at staae udenfor Folkekirken, men der kan umuligt være nogen ubetinget Forpligtelse for Lovgivningsmagten til at ordne den som Frimenighed indenfor Folkekirken Omraade, og jeg vil endog saa sige, at hvorvidt dette kan skee, afhænger af, ikke alene om der vedvarende derom hyttes Ønske, men om dette Ønske ved den nærmere Forhandling om Enkeltighederne viser sig ikke blot i Ord, men ogsaa i Gjerning, hvilket jeg, baade vil haabe og troe. Men uden en saadan Medvirkning fra Nazarethmenighedens Side kan Regjeringen, selv om den havde den legale Bemyndigelse dertil, ikke ordne disse Forhold, thi det er ikke Forhold, som lade sig ordne saaledes aldeles eensidigt. Der kræves en Forhandling, en Villighed viist paa Punkter, som muligviis vilde være noget sømme for vedkommende Menighed eller for den Præst, om hvilken Menigheden har sluttet sig; men, som sagt, jeg troer og haaber, at der ikke fra den Side vil møde nogen afgjørende Hindring. Det er altsaa dette, som de Fleste have haft for Øie, det er det, som de ønske; Uafhængigheden i dette Lovforslag ligger altsaa deri, at det ikke er en særlig Lov, indeholdende Afgang til en Ordning af dette Forhold efter Samraad med eller indhentet Erklæring fra den bestemte Menighed, men at det er en langt videregaaende i meer eller mindre udstrakte Udtryk indeholdt i Ordning, der i den Form, hvori den nu anbefales af de Fleste, paa den meest iøinesaldende Maade bærer sit Heilighedspræg paa sig ved den besynderlige Indskrænkning, som det er, naar man i en saadan almindelig Lov indskrænker dens Regel til affædige Præster, Noget, som jeg frit tør sige, aldrig nogensinde nogen lovgivende Forsamling kunde være falden paa at vedtage, hvis der ikke bagved stod det Tilfælde, som man ikke vil komme ind paa særskilt at omtale i Loven. Dette er uimodsigeligt. Under saadanne Forhold forlanger man nu, at Een og Hver skal overtage Ansvar for at indføre en saa ubestemt, usikker og uklar Ordning, og det uden at der fra Regjeringens Side er givet Lærerstandens, og jeg vil tilføie Menighederne, forsaavidt de kunne og vilde samle sig, Heilighed

til at udtale sig om den besynderlige Tingenes Tilstand, som vil fremkomme efter Lovforslaget, en Tilstand, hvortil jeg troer at turde sige, at der ikke findes noget Sideskifte i noget af de Lande, hvis Kirkeforfatning iøvrigt hviler paa samme Grundlag som vor. Jeg troer ikke, at vor Tid er meget productiv i kirkelig Retning, men netop derfor mener jeg, der er al Grund for os til at spørge os selv, om vi virkelig skulde være kaldede til for et enkelt Tilfældes Skyld at gaae frem og indføre en almindelig ny Tilstand, som baade er ukjendt og usikker. Det medfører dog ganske vist et særegent stort Ansvar. — Naar den ærede Minister saa skarpt har afviist den Tanke, at man burde give Lærerstandens Heilighed til at udtale sig, efterat Sagen først var bragt frem for Rigsdagen, og naar han har afviist det med Ord, som til en vis Grad virkelig faldt i en god Tord, nemlig at han ikke kunde indlade sig paa, at Biskopperne skulde afgive „et Overskøn“ over Rigsdagens Beslutninger, saa vil jeg dog dertil sige, at det efter min Mening er at stille Spørgsmaalet stævt. Skal jeg blive i dette Billede, saa vil jeg sige, at her aldeles ikke er Tale enten om Over- eller Underkøn, men derimod om et Sideskøn; det vil sige, at det i disse Spørgsmaal er umuligt Andet end at anerkjende — Grundloven har anerkjendt det, og Enhver maa anerkjende det —, at Forholdene ere af en ganske eiendommelig Art. Kirkens Embedsmænd ere ikke Statsembedsmænd paa samme Maade som f. Ex. en Dommer eller administrativ Embedsmænd. Det ærede Medlem, som havde Ordet før mig (Bloug), brugte i et vist Sammenhæng og med Bestemthed de Udtryk: De ere Statsembedsmænd ligesom alle Andre. Ja, ganske sikkert i en vis Retning; men der er dog en kjendelig og afgjørende Forskjel, og man behøver i saa Henseende intet andet Exempel at holde sig til end dette, at en affædiget Præst kan udføre kirkelige Handlinger med kirkelig Gyldighed, medens dog sandelig Ingen vil troe, at en affædiget Embedsmand ellers kan udføre Statsfunctioner (Modsigelse). Er dette ikke rigtigt? (Bloug: Det er et Spørgsmaal). Nei, det er utvivlsomt. Altsaa vil Ingen nægte, at Kirken har en relativ Selvstændighed. Mi-